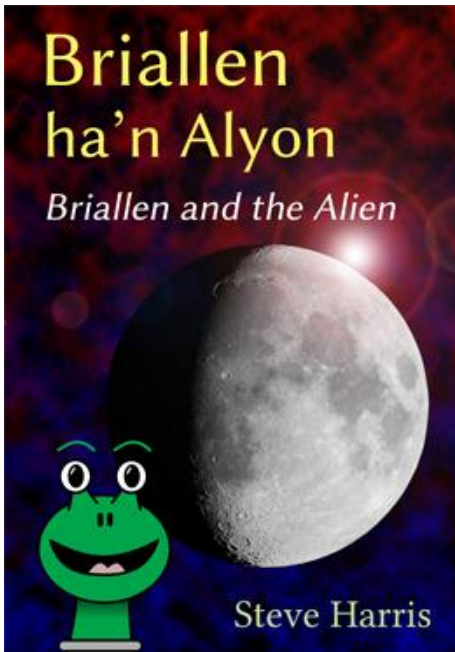

An © 2015 Gannas

Lyver Nowydh

Pella derivadow:

<http://sites.google.co/site/orssempel>

A-gledh:

‘Briallen ha’n Alyon yw hwedhel nowydh diwyethek rag fleghes a-dro dhe voves skwithys ha’y viaj a-dreus an System Howlek gans alyon skentel, neb a’s dyskas a-dro dhe’n ollvys marthys a drigyn ynno. Y fia dhe les rag pub studhyer/studhyores 2a/3a gradh yn arbennek. An Kernewek yw FSS, 48 folenn A5, ISBN978-0-9930764-0-4.

Kost: £

Dy’goel Sen Pyran an Ses a vis-Meurth: rol a hwarvosow yn Kevren (MAGA) mis-Hwevrer

**An Gannas niver 459
mis-Meurth 2015 dyllys
gans © Kowethas an
Yeth Kernewek ISSN
1469 705X**

Lyther a Alban

a-dhiworth Yowann Byghan

(agan kesskrifer arbennik albanek)

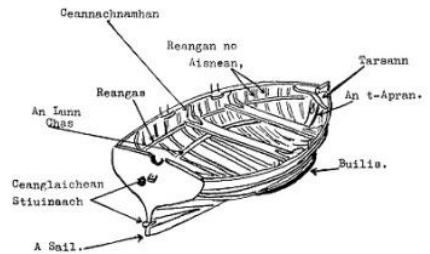
DASG: Gàidhlig Bysyel

Hwthroryon Albanek re gowlwruk a-gynsow kynsa rann an brassa kovskrifenn y'n bys a dekstow Gàidhlig, kovskrifenn a wra tevi dhe neb deg warn ugens milvil a eryow y'n termyn a dheu. Hanow an dresorva varthys ma yw DASG (The Digital Archive of Scottish Gaelic), dallethys y'n vlydhen 2006.

Yma dew eskorrans chyf dhe'n govskrifenn. *Corpas na Gàidhlig* yw sel-dherivadow¹ war-linenn ha hwiladow may kevir tekstow gwydhelek-albanek a'n dewdhegves kansblydhen bys dhe'n jydh hedhyw. Seulabrys yma neb deg milvil ger y'n sel-dherivadow ma. An nessa eskorrans yw *The Fieldwork Archive*, hag ynna neb 22,000 ger rekordys y'n Gàidhealtachd (Ugheldiryow hag Ynysow an Alban, le may 'ma Gàidhlig an moyha kewsys) hag yn Nova Scotia (Alban Nowydh). Dhe'n sel-dherivadow ma yma ynwedh lies delinyans sempel rag klerhe styr ha desedhans poran pub ger. Kuntellys dres an degblydhynyow 1960 dhe 2000, yma yn mysk an geryow ma lies ger yn kever ammeth, pyskessa ha gonisogeth an werin nag yw devnydhyys namoy y'n dydhyow ma.

A-dhiworth *Corpas na Gàidhlig* y hwra dos Faclair na Gàidhlig (Gerlyver an Gwydhelek-Albanek), hag a vydh kepar ha'n Oxford English Dictionary

rag Sowsnek, gerlyver meur ha tresorva styryansow hag ensamplow istorek a usadow. Y fydh pypm pennskol owth oberi war-barth y'n towl meur ma: Glaschu (Glasgow), Obar-Dheathain (Aberdeen), Dùn Èideann (Edinburgh), Srath Chluaidh (Strathclyde) ha'n kollji Sabhal Mòr Ostaig UHI (Universita an Ugheldiryow hag Ynysow) y'n Ynys Skye.

Yn-medh Roibeard Ó Maolalaih, Professor Gwydhelek dhe Benskool Glasgow ha Lewydh an DASG, 'Y fydh DASG fenten war-linenn dibarow ha nerthek rag studhyoryon ha hwthroryon dres oll an bys. Treusfurvyra a wra an fordh may fydh gwrys hwithrans a-berth Gàidhlig, ha yeth ha lyenn ha gonisogeth. Sel-dherivadow pur vras a'n par ma a wra agan gasa dhe weles patronyow an fordh a wul devnydh an yeth dres an kansblydhynyow eus passyes hag y'n jydh hedhyw.'

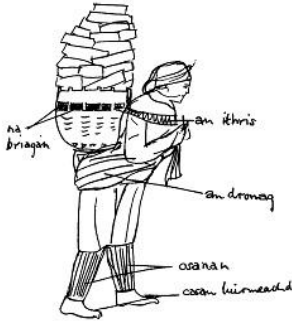

Professor Roibeard Ó Maolalaih

¹ sel-dherivadow, data base

Arghasa towl mar vras nyns yw es. Arghasow DASG a dheu a Benskool Glasgow, a Faclair na Gàidhlig hag a Bòrd na Gàidhlig yn Alban, mes ynwedh a The British Academy, The Arts and Humanities Research Council ha The Economic and Social Research Council yn Pow Sows. A ny via bryntin kavoes den po benyn po bagas rych ha bras lowr dh'arghasa hwithrans istorek down hag efan a'n par a-barth Kernewek?

Y hyllir kavoes DASG dhe <http://www.dasg.ac.uk>.

Servisyow Eglos dydhyasow avisys

An Revrond Jane Kneebone a dhannvon kedhlow a-dro dhe servisyow a dheu:

1^a a vis-Meurth Eglos Peran ar Wordhal, Goel Peran, 3 eur.

12^{ves} a vis-Ebrel, Eglos Krowenn, Pask Byghan, 3 eur.

Pella derivadow a-dhiworth:

Rev Jane Kneebone

☎ 01637 873135

☎ 07966 703924

janekneebone@gmail.com

Hwedhel Annie Hearn derivys gans Margaret Bailey

My a veu genys yn Bre Gledh, treveglos vyghan ogas dhe Lannstefan. Yth esa ena bargen-tir dhe'm kerens henwys 'Manor Farm', hag a-wosa 'Blythes Farm'. Yn hwir, an bargen-tir ma re bia y'n teylu lies blydhen. Y leveryys, pan asas ow thas a-dhiworth an bargen-tir, kevrenn arbennik re bia terrys drefenn an teylu dhe vos trigys ena adhia an vlydhen 1600. Ow thas re soedhsa y'n lu dres Kynsa Bresel an Norvys. Yn gwettha prys, ev a veu shyndys yn sevir dre gass-kedhow. Dres lies blydhen, ev a assaya dyghtya oberennow an bargen-tir, mes re vras o henna ragdho dhe wul. Yn trist, ev a verwis nebes misyow wosa ev dhe asa y drev.

Yn dydhyow na, nyns o Blythes Farm es dhe dhyghtya drefenn y vos yn diw rann. Unn rann o ogas dhe'n chietiek, mes an rann nessa, henwys 'Newhams' o mildir a-ves ogas dhe Congdon's Shop. An tir kevogas dh'agan parkow o henwys Trenhorne ha pan en vy flogh byghan, y firyn orth an chi bras ha nebes koynt gans y wydhenn hir. An wydhenn ma o pinbrenn Chile², gwydhenn pur anusadow ena. Martesen, y fedhen ow krena drefenn ow herens dhe gampoella dhymm y istori astranj.

A-varr, y'n dhegbydhen 1920, yth esa trigys yn Chi Trenhorne gwedhwes, Mestres Sarah Ann Hearn. Neb unn William Fuge a biwo an chi ma, hag ev o

² **pinbrenn Chile**, *Chilean pine* po *monkey puzzle tree* yn Sowsnek

rynnys yn diw rann. Mestres Hearn o y wobrener po 'Annie' dell o gwell gensi bos henwys. Annie o trigys ena gans hy hwoer gottha Lydia 'Minnie' Everard ha'y godrep, Mary. Yn despit dhe'n hin glor yn Kernow, an dhiw venyn a wodhevi yeghes drog. Y'n vlydhen 1926, an vodrep Mary a verwis. Heb mar, hi a veu ynkleudhys y'n gorflann yn Lannwenek (*Lewannick*) drefenn nag esa kevrin yn kever hy mernans. Hy oes o dewdhek ha tri ugens. Termyn berr wosa henna, yn 1930, hy hwoer Minnie a verwis ynwedh, mes dewdhek ha dew ugens o hy bloedh yn unnsel. Dell heveli, y hwodhevi lies kudynn gans hy holonn dres nebes blydhynow, mes pan esa hi ow merwel, hi a grodhvola a baynys sevir yn'y thorr.

Y hyllir konvedhes nag o Annie Hearn benyn wolusek, ha res porres dhedhi a be hy rent. Ytho, yth esa edhomm dhedhi dendil arghans lowr may hylli hi pe hy reknow. Annie o koges pur dha ha hi a bebi tesennow ha hogennow may halla aga gwertha dh'y hentrevogesow.

A-dryv Trenhorne House, yth esa troe'lergh ynn ow ledya dhe'n bargin-tir Trenhorne mayth esa trigys Mester William Thomas ha'y wreg, Alice. Pur goth o an bargin-tir ma; dell heveli, an chi a veu drehevys y'n seytegves kansblydhen. Annie eth ha bos kowethes dhe'n tiek ha'y wreg, Annie hy honan a dheuth a -dhiworth Harrowgate yn Pow Evrek, ytho ny aswonni hi tus an ranndir. A dermyn dhe dermyn, William Thomas a ri dhedhi kendon myns byghan may halla gweres Annie gans hy hudynnnow arghansek.

Unn jydh, pan o an gewer pur splann, an tri howeth a erviras gul an vyaj dhe Borth Bud yn Kernow kledh rag omdhiskwitha war an treth. Yth esa karr dhe Vester Thomas hag Annie a brofyas pareusi an boes rag aga kroust. Dell yw aswonnyys yn ta gans pubonan, y provias baramannyow eghek ha, heb dout, lies tra kekeffrys. Yn gwettha prys, ny wodhon ni nameur yn kever aga dydh yn Bud, mes war an fordh dhe-dre, Alice Thomas a leveris hy bos klav. Dell heveli, yth esa blas a sugra yn'y ganow hag yn kettermyn, y hwodhevi paynys euthyk yn'y thorr. Ytho, res o dh'y gour hedhi an karr lies termyn rag an venyn anfeusik hwyja.

Pan dhehwelis an bagas byghan dhe'n bargin-tir, Mester Thomas a elwis an medhek mes ny heveli ev bos pur brederus. Heb dout, y hwelsa lies kas kepar ha hemma kyns; ytho ev a leveris y vos 'flu lasek' ha gasa medhegneth rygdhi. Annie a wayas a-bervedh an chitiek rag gwitha war Alice ha gul an geginieth. Mester Thomas y honan re bia nebes klav wosa an dro dhe Vud, mes ev re evsa diw wedrennas a hwyski rag 'beudhi y voredhow!'

Byttegyns, pur glav o Alice ha res porres o dhedhi gortos yn hy gweli diw seythun. Ena unn Dy'Sul hi a veu temptys dhe dhos a-woeles rag dybri an liv restys pareusys gans 'Annie Ger'; hy livyow restys o aswonnyys bos pur arbennik. Wosa henna, an klav eth ha bos yn skon milweth. An termyn ma, an medhek leel a elwis konnygyon vedhegel, martesen a-dhiworth Aberplymm, mes an venyn anfeusik a verwis an nessa dydh, hy oes teyr

blydhen ha dew ugens yn unnsel. Heb mar, an medhek a vri a wogrysis gwenon ‘arsenik’ bos skila hy mernans. Ytho hwithrans a veu synsys a-dhesempis hag ev a dhiskwedhas dosenn vras a venim yn’y horf. Dres termyn hir, y fia kyhwedhlow pals yn kever an wedhwes, Annie Hearn; mes lemmyn an hwedhlow ma a dho ha bos gweh. Dre vras, an trevesigyon ny’s kommendyas drefenn hy bos re arnowydh rag an oes na. Annie a gara megî sigarik ha goslowes orth ilow ughel. Pur skruthus!

Ynkleudhyans Alice a veu synsys an ethves a vis Du 1930. Annie a bareusis an boes rag an te wosa an ynkleudhyans, mes Percy, broder Alice a armas orth Annie ow kul kuhudhansow gwyls. Ev a bredhegas, ‘My re glewas y’th kever hag an baramannyow na. Pandr’a worrsys ta ynno kekeffrys an eghek? My a vynnys godhvos henna!’ William a’s gelwis triga y’n chi-tiek ganso, mes Annie a fistenas a-hys an vownder dhe-dre. Dell heveli, hi a wodrosas omladha. A verr spys wosa henna, Annie a dhannvonas lyther dhe William ow leverel, ‘Duw genes. My a wra dilegha mar kallav vy. Ny allav ankevi an den euthyk na hag an pyth ev a leveris yn ow hever. Ankablus ov vy. Ankablus ov vy. Marow yw hi hag yth o ow li a dhybris. Ny allav vy y berthi.’ Y hyllir desevo prag na gonvedhas William Thomas styr an notenn ma. Ytho, a-dhesempis, y kyrghas gwithyas-kres ha war-barth yth ethons dhe Ji Drenhorne. Res o dhedha terri fenester rag entra a-ji dhe’n chi mes nyns esa Annie ena, gylls o hi!

Wosa henna, yth esa hwithrans yn ken mernans, hag an kurunor³ a leveris Alice Thomas dhe verwel a ‘wenon arsenik menystrys gans tus anaswonys.’ Orth an hwithrans ma feryl leel a dherivas Mestres Hearn dhe brena hwennladh a’y werthji nans yw peder blydhen, awos bos hy lowarth oll gordevys. An hwennladh ma o leun a

Heb mar, pur apert yw an nessa kamm; an kurunor a worhemmynnis korfow hwoer Annie ha’y modrep bos dasynkleudhyas. Gwren ni tybi an wel yn Lannwenek! An dreveglos vunys o leun a gyhwedhlow hag aventur. Martesen yth esa bush bras ow mires orth an gorflann, yn arbennik awos bos kevys arsenik y’aga horfow ynwedh. Mes yth esa Annie hy honan mes a wel. Dell heveli, y hwilsa fugya hy omladhans ow kasa hy hota brith war an alsyow dhe Logh. Mes pleth esa hi?

Yn hwir, Annie re fisa dhe’n fo dhe Torquay may kavsa hi soedh owth oberi avel gwithyades-chi rag unn Mester Cecil Powell, pennser o ev. Mester Powell o pur lowen gans Annie; byttegyns, hi re janjsa hy hanow dhe Mestres Faithful! Dell wodhon ni koges dha o Annie, ha dell heveli pes da o Mester Powell gans an fordh mayth o hornellys y grysow rag an soedhva. Unn myttin, pan dhybri ev y hansel splann, ev a welas skeusenn benyn neb o hwilys rag moldrans. A-dhistowgh ev a

³ kurunor, coroner

aswonnis tremmynn y withyades-chi, Mestres Faithful. Heb mar, Mestres Faithful o Annie Hearn!

Den ewnhynsek o Cecil Powell, hag ev a brederis y vos y dhever derivas an dra dhe'n kreslu. A- dhesempis, Annie a veu gorrys yn gwith an kreslu, mes wosa henna, ev a gemmeras tregeredh warnedhi hag ev a's ros y biwas a-dhiworth an paper-nowodhow. Ro an arghans ma a-dhiworth hy arvethor o bennath yn hwir rag Annie, rag lemmyn hi a ylli arveth Syrr Norman Birkett (K.C.) dh'y defendya. Yn eur na, Syrr Norman o an gwella laghyas yn Pow Sows.

An trial a veu synsys orth breuslys yn Bosvenegh mis Gortheren 1931, hag ev a besyas eth dydh. An hwarvos ma yw pur arbennik y'n istori ow theylu. My a yll perthi kov ow herens ow kewsel yn fenowgh yn kever trial Annie. Heb dout, i eth dhe Bosvenegh ha martesen ow thas-gwynn ynwedh. Bythkweh ny welsa Bosvenegh gwari-mir avel hemma!

Den arall, meur y vri o arvethys y'n kas ma. Norman Birkett a aswonnid Syrr Sidney Smith, professor o ev a vedhegieth forensek. Syrr Sydney a ordenas prevyans godhoniethek meur dhe les y'n chambour y ostel yn Bosvenegh. Ev a bareusis baramanynn eghek ha gorra arsenik ynno. An sywyans o pur goynt heb wow, drefenn ev dhe dreylya liw glas! Yn apert, mar kwella Alice Thomas baramanynnow glas, ny's dyb'sa. Hwath pella, pur sempel o rag Norman Birkett previ bos arsenik herwydh kinda y'n gorflann Lannwenek hag ynwedh dre vras y'n dor

kevys yn Kernow. Ytho, an breusyas a dherivas nag esa travydh anusadow yn kever mernans Minnie Everard ha Mary, modrep Annie Hearn kynth o kevys arsenik y'n korfow. Ytho, Annie a veu delivrys dhe wari gans an vreuslys. An breusyas a erviras Alice dhe verwel dre venim-sosten menystrys gans tus anaswonnys. Byttegyns, tus pals a brederis Annie bos kablus, ow herens y'ga mysk!

Wel, pandr'a hwarva dhe Annie Hearn po Mestres Faithful ha William Thomas? A-dhesempis wosa an trial yn Bosvenegh Annie a omdennas a-dhiworth Kernow bynnari. Y krysyes, y tehwelis dhe Bow Evrek may feu hi genys, ha bythkweh ny dheuth dhe Ji Trenhorne namoy. Hi a asas oll hy stoff y'n chi, piano ha fyll y'ga mysk. Heb mar, yth esa strifwerth synsys y'n chi rag kemmeres yn-mes hy fythow, hag y teuth tus pals may hallens hwithra an chi ha keskewsel yn kever an venyn vismerus neb re bia trigys ynno. Byttegyns, nyns eus kovadh vyth a vernans Annie yn Pow Evrek; ytho, y hyllir dismygi hi dhe janjya hy hanow unnweyth arta.

Wosa an trial, William Thomas ynwedh a erviras diberth a vargen-tir Trenhorne awos bos lies kyhwedhel yn y gever. Herwydh an vreuslys, Annie Hearn o ankablus; ytho, martesen William o an moldrer. Herwydh kyhwedhlow leel pup-prys 'ev a 'n jeva lagas rag an benynes' hag ev a vynna remova y wreg! Ytho, William a vovyas dhe vargen-tir yn tyller kernhwili war Woen Brenn mayth eth ha bos ankar. Ev

a verwis oll y honan mis Kevardhu 1949.

skeusennow folenn 12

Ger war-lergh: yma kan gans Graham Sandercock henwys ‘Anni war an woen’ a-dro dhe istori ma. Dyllys yw war an sidi ‘Yn Gwynn ha Du’ ha’n geryow dyllys ynwedh y’n lyver ‘Howlsplann’.

Areth

Chapel Methodek Kelliwik, dhe’n 11ves a vis-Meurth y fydh areth a-dro dhe Bassyon Agan Arloedh dhe 7 eur gans Graham Sandercock.

Plen an Varghas gans Mary Sutcliffe

Treylys hag amendys diworth ‘*The Cornish Smuggling Industry*’ gans Paul White, Gwask Tor Mark, Rysrudh.

Yth esa ow triga ogas dhe Fowydh, tiek koth, Hockeday y hanow. Bras o y vargen-tir, mes Hockeday a berghenni ynwedh kigti. Pub seythun Hockeday a dhri y gig dhe’n varghas yn Porthpyra yn dew gowell war y vargh. Pub seythun oll, mars esa brandi a bris isel lowr, ev a brena diw donnell a wires ha gorra onan yn kettep kowell.

Unn jydh, pan varghogas ev dhe-dre gans y vrandi, ev a glewas son ewingarnow war y lergh; ev a omdreylyas ha gweles Kapten an Tollji ow tos a-hys an fordh. Hockeday a viras orth y gowellow ha gonvedhes nag o y

donnellow goskeusys. Mes nyns esa travyth a allas ev dhe wul yn y gever.

‘Gorthugher da, Mester Hockeday,’ yn-medh an Kapten orth y bassya.

‘Gorthugher da, syrr,’ a worthybis Hockeday, ow tybi dhodho y honan ‘Lemmyn my yw kechys surredi.’

An Kapten a besyas a-hys y fordh heb ger moy ha dres oll an seythun Hockeday o prederys a-dro dhe’n mater ma. Mes ny glewas ev travyth moy yn y gever.

Nessa dydh an varghas yth esa Hockeday ow sevel ogas dh’y stall ha’n Kapten a nesas dhodho.

‘Dydh da,’ yn-medh ev.

‘Dydh da dhe hwi syrr’ a worthybis Hockeday, ow tybi an gwettha. Byttegyns ev a dhallathas keskows yn skon. Ev a geskewsis yn kever an gewer, an drevas, an varghas, ha moy erell. I a geskewsis yn hweg pols ha wostiwedh Hockeday a leveris,

‘Martesen my a wra mos dhe’n diwotti rag li. A vynn’ta dos genev?’

‘Gonn meur ras dhis,’ a worthybis Kapten an Tollji. ‘My a wra dos gans plesour.’

Ytho i a entras yn diwotti, Penn an Myghtern, le may hwertha Hockeday y gig. An ost a vynna aga flesya ha provia boes splann; a-wosa i a evas brandi da dres eghenn. Hockeday a beas an reken.

An eur a dheuth dhe vos dhe-dre. Hockeday ha’n Kapten a shakys leuow; an Kapten a rassas dhodho a’y li pur dha ha leverel, ‘Mester Hockeday, a pen ty, my a woskeussa an kowellow na’.

Soedhogyon an Tollji nyns ens pup-prys mar gowethek. Unn gorthugher,

dew soedhek a welas dew dhen ow toen fardell bras yn-mes a varghiti, mes pan armsons i, ‘Hedhewgh yn hanow an myghtern!’ an dus a asas dhe goedha an fardell ha poenya a-ves war-tu ha kres an dreveglos. An soedhogyon a sywyas.

Y’n dreveglos, ogas dhe’n varghas, yth esa chi hwel an keryer. Yth esa an chi ma a-dherag an varghas mes yth esa daras arall a-dryv; ena yth esa skochfordh dhe’n kay. Diwedhes y’n jydh, pan o an varghas gorfennys, yth esa an keryer a’y esedh ow kul eskisyow, pan fyskas an dhew dhen y’n chi hwel. I a dhug gonnows y’ga leuow. Ny leveris an keryer travyth, na mires orta, mes ev a boyntyas war-tu ha’n rol a ledher ogas dh’y droes. An dus a worras aga gonnow y’n rol a ledher ha fistena der an daras a-dryv ha skapya.

Kettell ens gyllys, dew soedhek an Tollji a entras yn unn boenya ha dervynn godhvos piw o an dhew dhen neb a bassyas nammnygen der an chi hwel. Ny welens i an daras a-dryv. Yn hwir an keryer a leveris, ‘Ny welis vy aga bejethow – gyllys ens i yn-mes arta yn skon. Ny lavarsons i travyth ha ny hedhsons. Ny’m beus termyn lowr dhe wibessa gans loselwesyon a’n par na.’

Kyn firas an soedhogyon yn-mes, ny allsons gweles an dhiw dhen yn stret; ytho i a hwilas dres an chi oll mes ny bredersons a-dro dhe vires orth an rol a ledher. A-wosa, nosweyth, an keryer a rosyas a-hys an kay herwydh usadow ha gasa dhe goedha an dhew wonn y’n avon.

Nebes dydhyow a-wosa, den a asas botell a vrandi war y vynk-hwel ha minhwerthin, heb leverel travydh.

Nawbedrek

A yll’ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a moy es 3 lytherenn a yll’ta kavoes, res yw dhis devnydhya pub lytherenn unnweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhya an lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

N	I	S
A	K	E
S	K	N

Gorthyp mis-Hwevrer: **diswrians**

argemmyñ:

Gwerthji Kernewek

Keskewsel,

24 Plen an Varghas, Ryskammel, PL32
☎ 01840 211725 (dyghtyer Jerri Jeffries).

www.keskewsel.com

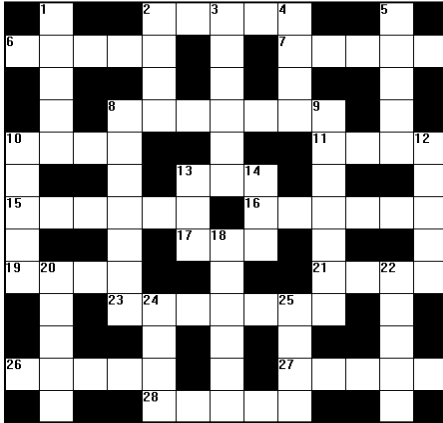
argemmyñ:

Radyo an Gernewegva

Radyo an Gernewegva yw towlenn radyo yn Kernewek pub seythun; restrys yw gans Matthew Clarke ha dell leverir yth yw an gwella ilow ha kows y’gan taves kernewek. Y hyllir goslowes orth:

www.anradyo.com

**Krowseryow
gans Ray Edwards**

a-dreus:

2. Garow (5)
6. Bestes kepar ha deves gans dewgern (5)
7. Estren (5)
8. An vlydhen yw passyes (7)
10. Nyns yw merwel (4)
11. Tir yn Sowsnek (4)
13. Len (3)
15. Treylia dhe lin orth y doemmhe (6)
16. Gravyer (6)
17. Tokyn sergh (4)
19. Pennsita Peru (4)
21. Moy es (4)
23. Heb meur a wolow dhiworth an sul (7)
26. Assaya (5)
27. Tekhe (5)
28. Rag nevra diwes nyns a y'm ganow devri (BM 656) (5)

war-nans:

1. Disordyr (5)
2. Unnweyth moy (4)
3. Gorra dhe ves (6)
4. Darn (4)
5. Heudh (5)
8. Gwandra: 3a person an amser gorfennys gans treylians (7)
9. Dhiworth Alban (7)
10. Kas (5)
12. Pesya (5)
13. Ti (3)
14. Kemmyskys gans tewes ha dowr dhe dhrehevel chioiw (3)
18. An mis ma (6)
20. Nyns yw degea (5)
22. Bos, 3a person liesek (5)
24. Sygh (4)
25. Ledan (5)

Gorthybow mis-Hwevrer 2015

**Kuntelles Blydhenyek
Kowethas an Yeth**

Kuntelles Blydhenyek Kowethas an Yeth Kernewek a veu synsys dhe Lys Kernow dy'Sadorn an 7ves a vis-

Hwevreer dhe Lys Kernow.

Soedhogyon dewisyys yw Dr Loveday Jenkin, Kaderyores, Tim Hambly, Skrifennyas ha Koreen Twydell, Alhwedhores. Eseli an Konsel yw: Maureen Pierce (dyllans), Tony Hak (eseleth), Pat Parry, Frank Blewett, Sally Mollard, Steve Harris, Rael Harvey, Shelagh Garrard, Pat Parry,

Derivas an Alhwedhores

Pub blydhen my a lever hemma - ynwedh arta blydhen pur vysi re beu dhe eseli an konsel oll hag nyns o an vlydhen ma dihaval orth an re kyns.

An vlydhen ma ni a wrug dendil moy es pypm warn ugens mil a beunsow ytho res yw dhe'n Kowethas dannvon agan akontow dhe Dhessedhek an Aluseneth. Rakhenna my a wrug pareusi agan akontow yn fordh wiw rag henna – nebes dyffrans yns i dhiworth an blydhynyow eus passyys. Karen Warne a hwithras an akontow ragon seulabrys ha hi a wrug leverel aga bos ewn. My a wra dannvon dasskrif an akontow dhe Graham Sandercock skaffa gylliv ha heb dhout ev a wra y dhylo yn An Gannas a-barth an Kowethas herwydh usadow.

Dell leveris vy kyns y teu ha bos an Bennseythun Gernewek gwell ha gwell pub blydhen, mes moy ha moy kostek yw hi ynwedh. Ytho ni a wrug ughelhe an kost hag unnweyth arta an vlydhen ma ni a wrug gorra dydh pella dhe'n bennseythun, ha ni a wrug dendil arghans lowr dhe dyli oll an kost ha gans budh ynwedh. Maga a wrug ri dhyn ni nebes arghans rag an Bennseythun hag an konsel a wrug ervira gul devnydh a rann an arghans ma dhe brofya arghans dhe'n dus a wrug dyski ha gweres der an

bennseythun. My a wra skrifa dhe bubonan a-dro dhe hemma yn skon.

Ni a wrug degemmeres gront a-dhiworth an Heritage Lottery Fund rag agan project Taves an Tir hag Rob Simmonds a wra synsi soedh hag oberi ragon y'n projekt ma.

Yn agan akontow arghanttiow yth esa £28932.58 – meur a arghans – gwynn agan bys? Martesen mes res yw dhymm ri displegyans an somm ma dhyowgh.

Ni a wra synsi £13193 rag an projekt Taves an Tir. An konsel a vynn gwitha £5000 avel 'roes sawder' hag y'n vlydhen a dheu, dell grysyn ni, ni a wra dendil le arghans es dell wrussyn ni warlyna, rakhenna ny wrav vy kavoes an keth myns a vudh. Yn brassa rann yma dew acheson ragon dhe grysi hemma . Onan yw Maga – nyns on ni sur mar hwrav vy kavoes arghans a-dhiworth Maga – hag ni a wrug kavoes £3600 warlyna. Dew yw an bennseythun – warlyna ny wrug vy tyli travyth dhe'n ostel rag stevellow gwag. An acheson rag hemma o an ostel dhe wertha an stevellow dhe dus nag esens ena rag an Bennseythun. Henn o an kynsa blydhen an ostel dhe wul henna ha martesen na wra an ostel gul henna an vlydhen ma. Ytho res yw dhyn ni bos war ha bos tamm fur.

Ytho henn yw oll. Meur ras dhywgh hwi oll. Eus govynnadow?

Derivas Pennskrifur An Gannas

Otta ni yn blydhen 2015 ha dell brederav agan 38ens blydhen; perthyn kov bos An Gannas kottha ages an Kowethas y honan.

Godhon meur ras dhe Pat Parry ow korra dyllansow koth war an wiasva,

yndellma ow kovadha ober meur a skriforyon yn Kernewek hag a yll bos redys gans studhyoryon nowydh y'n termyn a dheu.

Res yw godhvos gras unnweyth arta ynwedh dhe Sally Mollard ha dhe Tony Hak rag aga ober pub mis ow surhe ragprenoryon dhe dhegemmeres aga dasskrif.

Meur ras ynwedh dhe'n re a dhannvon erthyglow dhe vos dyllys. Pub blydhen y hwelir henwyn nowydh yn mysk an gesskriforyon hag a dhiskwedh studh yaghus hag avonsyans agan yeth.

Res yw mires war-rag ynwedh dhe'n termyn a dheu. Dell leveris dh'agan kaderyer Loveday Jenkin, ny'm beus pesya avel pennskriker bys vykken, ha my a ambosas oberi bys yn dyllans niver 500 kyns omdenna. Henna a vydh 42 dyllans moy herwydh ow reknans mes martesen an Kowethas a garsa hwilas pennskriker nowydh kyns an termyn na, nep-prys yn 2018. Ny vien erbynn an tybyans na!

An Gannas a dhallathas yn kynsa le rag ri spas dhe skriforyon nowydh y'n yeth ha rag studhyoryon a bub nivel. Nyns yw paper-nowodhow. Martesen y'n termyn a dheu gwell via ystynna 'Klew' ha lyther-nowodhow 'Taves agan Tir' rag lenwel an aswa ha gul devnydh a deknegieth arnowydh der an wiasva ha media sosial rag keskomunya gans an bys ledanna. Byttegyns y fydh edhomh hwath rag tyller may hyll skriforyon kavoes chons dhe dhyllow hwedhlow hirra ha rag redyoryon dhe gavoës erthyglow unnyethek – Kernewek. Mars yns diwyethek, re es yw gul devnydh an Sowsnek hepken. My a wovynn orth

eseli Konsel an Kowethas omgusulya war bana fordh a vynnyn sywya alemma rag.

Ha wor'tiwedh, unnweyth arta, meur ras dhe eseli an Kowethas ha'gan ragprenoryon a'ga skoedhyans kolonnek ha lel.

Ha da vydh pup-prys degemmeres skeusennow lies-liw rag folennow 1 ha 12.

Derivas an Sodhek Eseleth

(nebes berrhes)

Yma lemmyn 240 esel – hag arta y'n vlydhen ma nyns yw henna nowodhow da awos y vos 10 esel le ages y'n vlydhen usi passyës. Digressyans bras lowr yw henna, ha'n kudynn yw arta awos niver byghan a eseli nowydh a omjunyas genen y'n vlydhen ma.

An dyffrans yw dell syw: ni a gollas 5 esel a gemmer An Gannas, mes ny janjyas an niver na gemmer An Gannas (kyn nag yw henna saw 4 esel!) ha ni a gollas 5 esel teylu.

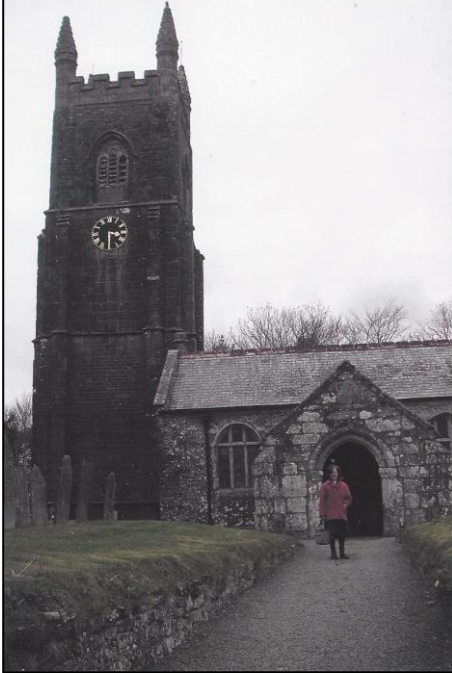
Re dhigressyans an niver a eseli a drig yn Kernow (8 esel!) ha tramor (2 esel) mes ny janjyas an niver a drig yn Breten Veur.

Ni re dhynnerghis saw 8 esel nowydh y'n Kowethas y'n vlydhen ma, hag yw niver pur vyghan, Hag 18 esel re omdennas po merwel.

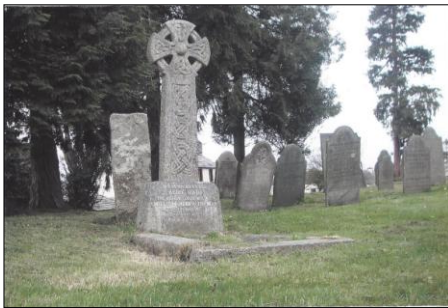
Ni re dhegemmeras £693 dhiworth an Dollva y'n vlydhen ma avel Gweres Doneson (*Gift Aid*) a-barth gober eseleth.

Wor'tiwedh, ha heb mar, my a garsa godhvos meur ras a-barth an Kowethas oll dhe Sally Mollard a'y ober ow lesranna An Gannas pub mis.

Skeusennow
dhe hwedhel Annie Hearn

Eglos Lannwenek

Krows keltiek dhe vedh Alice Thomas

Chi Trenhorn

**Chi-tiek an teylu Thomas,
ogas dhe Drenhorn**

An Gannas 2015

**An Gannas yw dyllys pub mis gans
Kowethas an Yeth Kernewek.**

**Pennskrifur An Gannas yw Graham
Sandercock hag yw lowen dhe
dhegemmeres erthyglow ha
skeusennow dhe vos dyllys:**

grahamsandercock@blueyonder.co.uk